

EFEKTY KSZTAŁCENIA Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ:

- PKZ(E.b)(2) dobiera elementy i konfiguracje systemu komputerowego;
- E.12.1(10) konfiguruje ustawienia personalne użytkownika w systemie operacyjnym.

W TYM ROZDZIALE:

- nauczysz się, co to jest pulpit i jak nim zarządzać;
- nauczysz się, do czego służy pasek zadań i menu Start oraz jak nimi zarządzać;
- nauczysz się, jak zarządzać plikami i folderami;
- nauczysz się, jak zarządzać komputerem za pomocą panelu sterowania.

Wprowadzenie

Głównym elementem graficznego środowiska użytkownika (*Graphical User Interface* – GUI) jest pulpit, który pozwala użytkownikom w łatwy sposób komunikować się z komputerem. Pulpit Windows zawiera takie elementy, jak ikony, przycisk Start, pasek zadań, tło pulpitu. Ikony to symbole graficzne reprezentujące poszczególne programy, dokumenty, foldery lub skróty do programów.

Każdy z użytkowników przechowuje indywidualne ustawienia pulpitu w profilu użytkownika. Wygląd pulpitu może być dostosowany do indywidualnych potrzeb i upodobań. Funkcje pulpitu systemu Windows ułatwiają organizowanie wielu okien i zarządzanie nimi.

Dostosowanie pulpitu do indywidualnych potrzeb użytkownika najczęściej polega na zmianie:

- rozdzielczości ekranu (w przypadku monitorów LCD najlepiej ustawić rozdzielczość natywną monitora);
- częstotliwości odświeżania ekranu (trzeba ustawić najwyższą dopuszczalną dla monitora);
- głębi kolorów (warto ustawić najwyższą możliwą przy danej rozdzielczości);
- rozmiaru czcionki i innych graficznych elementów pulpitu;
- tła, tapety, wyglądu okien, kursora itp.;
- ikon pulpitu, takich jak kosz, komputer, sieć;
- ustawień myszy, np. wskaźnika, zachowania przycisków i kółka;
- właściwości paska zadań i menu Start.

Nowymi funkcjami pulpitu Windows 7 są:

- **Shake** – umożliwia szybkie zminimalizowanie wszystkich okien otwartych na pulpicie z wyjątkiem tego, na którym chce się skupić użytkownik;
- **Snap** – umożliwia przeniesienie „złapanego” okna aplikacji do górnej krawędzi, co spowoduje jego maksymalizację, przeciągnięcie do lewej krawędzi ekranu spowoduje powiększenie okna do rozmiaru lewej połowy pulpitu;
- **Peek** – umożliwia szybkie wyświetlenie podglądu pulpitu bez minimalizowania wszystkich okien lub podglądu otwartego okna po wskazaniu jego przycisku na pasku zadań.

Oprócz pulpitu do komunikacji systemu z użytkownikiem wykorzystuje się przyciski **Start** i **Pasek zadań**. Pasek zadań to element GUI, który znajduje się zwykle przy dolnej krawędzi ekranu i zawiera:

- przycisk Start otwierający menu Start;
- pasek szybkiego uruchamiania – zawiera ikony służące do szybkiego uruchamiania programów;
- przyciski reprezentujące uruchomione programy;
- obszar powiadamiania – wyświetla informacje o czasie i skróty umożliwiające szybki dostęp do niektórych programów (jak regulacja głośności) lub informacji (np. dotyczących aktywności sieci).

Pasek zadań umożliwia szybkie uzyskanie dostępu do wybranych informacji, np. aktualny czas, uzyskanie informacji o stanie wybranych procesów, np. usługa drukowania lub dostęp do wybranych funkcji, m.in. odmontowanie nośników pamięci flash.

Użytkownicy przechowują zbiory danych w postaci plików zorganizowanych w systemie plików. System plików składa się z folderów, plików i skrótów.

Plik (*file*) to porcja informacji stanowiąca pewną całość, zapisana w pamięci masowej w postaci zbioru bajtów. Pełna nazwa pliku składa się z dwóch członów:

- nazwy – człon nadawany przez autora pliku o długości do 255 znaków,
- rozszerzenia – zwykle nadawane automatycznie, określające typ pliku, np. obraz.JPG, list.doc.

Do jednoczesnego wskazywania wielu plików wykorzystuje się znaki blankietowe (*wildcard*). Zastępują one inne znaki. Wyróżniamy dwa znaki blankietowe:

1. * (gwiazdka) – zastępuje dowolny ciąg znaków,
2. ? (znak zapytania) – zastępuje jeden znak.

Każdy plik na dysku ma jednoznaczny lokalizację identyfikowaną za pomocą ścieżki dostępu. **Ścieżka dostępu** to ciąg znaków określający położenie dowolnego obiektu w strukturze folderów na dysku twardym lub innym nośniku, np. CD, pendrive. Najczęściej ma formę listy folderów odseparowanych ukośnikami. Ścieżka dostępu może być określana jako ścieżka **bezwzględna** albo **względna**.

Bezwzględna ścieżka dostępu rozpoczyna się od folderu głównego poprzedzonego symbolem dysku, na którym jest umiejscowiony ten folder, np. C:\szkola\1ti\plik.doc.

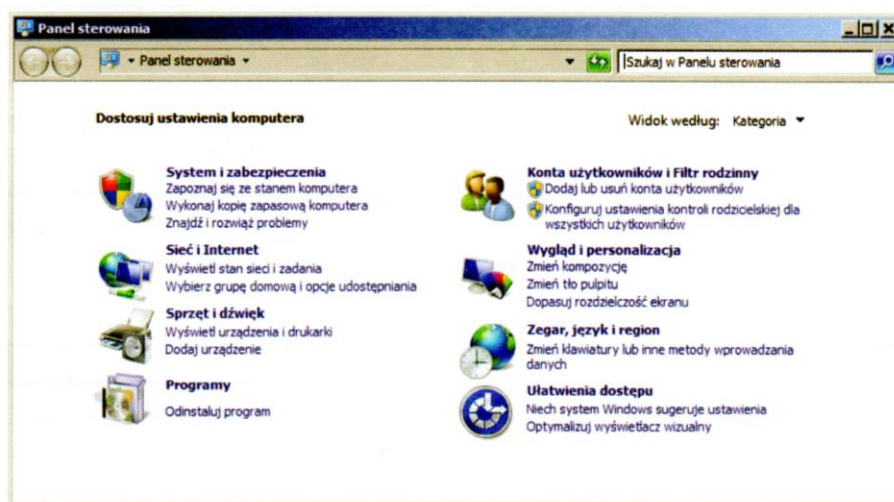
Względna ścieżka dostępu przedstawia lokalizację pliku lub folderu w stosunku do folderu bieżącego, np. 1ti\prace.

System Windows ma narzędzie służące do wyszukiwania plików w systemie plików.

Folder jest miejscem na dysku opatrzonym nazwą, w którym są umieszczone inne foldery zwane folderami podrzędnymi (lub podfolderami) oraz pliki i skróty.

Skrót jest odnośnikiem do innego elementu, np. folderu, pliku. Przechowuje on tylko informację, do jakiego pliku lub folderu się odnosi.

Wiele opcji konfiguracyjnych komputera jest dostępnych w różnych apletach w Panelu sterowania. **Panel sterowania** zawiera wyspecjalizowane narzędzia do zmiany wyglądu i zachowania systemu Windows. Aplety w Panelu sterowania są pogrupowane w zależności od realizowanych funkcji. Okno Panelu sterowania pokazano na rys. 14.1.

Rys. 14.1. Okno Panelu sterowania

W Panelu sterowania można zmieniać ustawienia urządzeń podłączonych do komputera, dodawać i usuwać sprzęt oraz oprogramowanie i rozwiązywać związane z nimi problemy, konfigurować urządzenia podłączone do komputera, takie jak klawiatura i mysz, a także wykonywać wiele innych czynności. Kliknięcie wybranego apletu otwiera poszczególne funkcje, które można w nim skonfigurować.

ZAPAMIĘTAJ

Na pulpicie nie powinno się umieszczać plików użytkownika (zwłaszcza tych o dużym rozmiarze), ponieważ zawartość pulpitu jest wczytywana podczas każdego uruchomienia systemu i zapisywana podczas zamykania systemu. Wydłuża to czas uruchamiania i zamykania systemu.

Struktura folderów jest tworzona automatycznie podczas instalacji systemu operacyjnego na partycji systemowej. Podczas instalacji programów tworzy się dodatkowe foldery (użytkownik na ogół ma tylko możliwość wskazania miejsca instalacji). Pozostałe foldery są tworzone przez użytkownika w zależności od potrzeb i to do użytkownika należy obowiązek zaplanowania odpowiedniej struktury folderów.

ZAPAMIĘTAJ

Pliki kasowane w systemie są przenoszone do kosza, skąd mogą być przywrócone. Jeżeli kasuje się pliki zawierające poufne dane, to należy usunąć również pliki z kosza. Lepszym rozwiązaniem jest zastosowanie specjalnego programu umożliwiającego „bezpieczne” kasowanie plików.

ZADANIE 1.

Do niżej przygotowanych wierszy wpisz parametry konfiguracyjne komputera, którego używasz.

	maksymalna	używana
rozdzielczość monitora		
częstotliwość odświeżania		
głębia kolorów		
rozmiar pamięci karty graficznej		
kompozycja ekranu		
wygaszacz ekranu		

ZADANIE 2.

Skorzystaj ze znaków blankietowych i wpisz oznaczenie:

- wszystkich plików:
- plików z rozszerzeniem .bat:
- plików, których nazwa zaczyna się na literę p:
- plików, których druga litera nazwy to f:
- plików z rozszerzeniem złożonym z dwóch znaków:

ZADANIE 3.

Uzupełnij poniższe zdania, podając przykłady, kiedy wygodniej posługiwać się ścieżką względną, a kiedy ścieżką bezwzględną.

Ścieżka względna jest stosowana

Ścieżka bezwzględna jest stosowana

ZADANIE 4.

Podczas kopiowania zbiorów często korzysta się ze skrótów klawiaturowych. Wpisz kombinacje klawiszy oznaczające operacje:

- zaznacz wszystko:
- kopiuj:
- wytnij:
- wklej:
- cofnij:

ZADANIE 5.

Każdy uczeń w twojej szkole powinien mieć własny folder do przechowywania danych na dysku. Zaplanuj strukturę folderów do przechowywania danych przez uczniów ze wszystkich klas i grup. Narysuj strukturę folderów.

ZADANIE 6.

Korzystając z różnych funkcji wyszukiwania, wpisz liczbę plików z partycji systemowej, których:

nazwa zaczyna się na literę a

rozszerzenie to .txt

zawartość została zmodyfikowana w dniu dzisiejszym

rozmiar jest od 10 kB do 100 kB

rozszerzenie to .gif lub .jpg

Udokumentuj wyszukiwania za pomocą zrzutów ekranowych.

ZADANIE 7.

Za pomocą panelu sterowania i odpowiednich apletów:

a) sprawdź ustawienia protokołu TCP/IPv4 i wypisz następujące ustawienia

- adres IP

- maska podsieci

- brama domyślna

b) włącz i wyłącz zaporę systemu Windows,

- odszukaj informacje o aktywnym planie zasilania:

 - plan zasilania

- włącz klawiaturę ekranową,

- sprawdź ustawienia regionalne,

 - format daty

 - symbol waluty

 - układ klawiatury

Udokumentuj wykonanie zadania za pomocą zrzutów ekranowych.

ZADANIE 8.

Skorzystaj z pomocy systemowej lub internetu i znajdź sposób usuwania plików bez przenoszenia ich do kosza. Skorzystaj z internetu i wyszukaj dowolny program umożliwiający „bezpieczne” kasowanie plików. Na czym polega różnica w jego działaniu w stosunku do zwykłego kasowania plików? Przetestuj działanie tego programu.

Rozwiązania zadań umieść w dokumencie edytora tekstu i zapisz w pliku pod nazwą **SO_5_nazwisko.doc**. Przedstaw je do oceny prowadzącemu zajęcia.

Zdanie 1.

Jak powinna być ustawiona częstotliwość odświeżania ekranu, aby zapewnić komfortowe warunki pracy?

- A. 60 Hz.
- B. 100 Hz.
- C. Powinna mieć najniższą wartość akceptowaną przez kartę i monitor.
- D. Powinna mieć najwyższą wartość akceptowaną przez kartę i monitor.

Zadanie 2.

Z jakich elementów składa się pełna nazwa pliku w systemie Windows?

- A. Z nazwy i rozszerzenia oddzielonych kropką.
- B. Ze względnej ścieżki dostępu, nazwy i rozszerzenia.
- C. Z bezwzględnej ścieżki dostępu, nazwy i rozszerzenia.
- D. Ze ścieżki dostępu, nazwy i rozszerzenia.

Zadanie 3.

Rozszerzeniami programów w Windows są

- A. .bat, .com i .exe.
- B. .com i .exe.
- C. cmd, .com i .exe.
- D. .bat i .com.

Zadanie 4.

Uzupełnij zdanie.

Względna ścieżka dostępu w systemie Windows

- A. wskazuje położenie pliku w stosunku do folderu bieżącego.
- B. rozpoczyna się od litery oznaczającej dysk.
- C. zawsze poprawnie wskazuje plik lub folder.
- D. zawsze poprawnie wskazuje tylko foldery.

Zadanie 5.

Uzupełnij zdanie.

Skróty w systemie Windows

- A. może wskazywać tylko położenie plików.
- B. może wskazywać tylko położenie folderów.
- C. może wskazywać położenie plików lub folderów.
- D. może wskazywać tylko położenie aplikacji.